

Komunitný plán sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach 2019 – 2023

Schválený uznesením OZ číslo: 14/2019

Schválený dňa: 22.02.2019

Vyvesený dňa:

S účinnosťou od:

Spracoval: Ján Ždiňak – starosta obce Jastrabie pri Michalovciach

**Ing. Ján Ondarišin – odborne spôsobilý projektový manažér, Centrum
pre projektový manažment Katedry manažmentu FF Prešovskej Univerzity
v Prešove**

**Iveta Ondarišinová – odborne vyškolená Úradom podpredsedu vlády SR
pre investície a informatizáciu, Práca v systéme ITMS2014+ verejná časť**

Príhovor starostu obce Jastrabie pri Michalovciach

Vážení spoluobčania,

Touto cestou sa k Vám prihovám, aby som Vám predstavil Komunitný plán sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach, ktorý bol spracovaný v tomto roku v zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý je platný od 1.1.2009.

Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám našej obce a potrebám našich občanov. Našou snahou je, aby sme postupne zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb.

Vďaka tomuto komunitnému plánu budeme adresne a efektívne využívať finančné prostriedky obecného rozpočtu na skvalitnenie sociálnych služieb. Dokument je podkladom pre odborníkov, a aj pre všetkých obyvateľov obce Jastrabie pri Michalovciach.

Všetkým tým, ktorí budú realizovať a poskytovať sociálne služby, chcem zaželať veľa úspechov pri napíňaní spoločne plánovaných zámerov v našej obci.

Ján Ždiňak

Starosta obce Jastrabie pri Michalovciach

Úvod

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

- 1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb
- 1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov
- 1.3. Analýza sociologických a demografických údajov
 - 1.3.1. Obyvateľstvo
 - 1.3.2. Školstvo
 - 1.3.3. Služby
 - 1.3.4. Nezamestnanosť
 - 1.3.5. Sociálne znevýhodnené skupiny: seniori nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia zdravotne postihnutí občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.
- 1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb
- 1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb
- 1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

- 2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb
- 2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb
- 2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

3. Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Jastrabie pri Michalovciach

4. Záver

Použitá literatúra

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb – MPSVR SR
- Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb – Woleková - Mezianová, SOCIA - Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja a PHSR KSK na roky 2016 – 2022
- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Michalovce na roky 2018 – 2022
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Akčný plán rozvoja rómskej komunity
- <https://www.upsvr.gov.sk/>, - www.statistics.sk

Dokument vypracovaný aj v súlade s obecnými plánmi a programami:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Jastrabie pri Michalovciach na roky 2014 – 2020
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov obec Jastrabie pri Michalovciach
- Akčný plán rozvoja obce Jastrabie pri Michalovciach 2019 – 2023
- <http://www.jastrabieprimichalovciach.sk/>

Úvod

Cieľom komunitného plánovania je najmä posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov i celých skupín. Komunitný plán obce sa vypracúva v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb s ohľadom na miestne špecifiká a potreby.

Stratégia rozvoja sociálnych služieb obce v predkladanom komunitnom pláne zahŕňa v sebe aktualizáciu kompetencií podľa novej legislatívy zákona o sociálnych službách, ktorý značne rozširuje pôsobnosť obce a prioritne podporuje rozvoj:

- zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb,
- komunitných a terénnych služieb,
- sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie,
- odborného a osobného rastu zamestnancov v sociálnych službách

Zmyslom komunitného plánovania je taktiež aktivizácia obyvateľstva a skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom, posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov obce a predchádzanie sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii jednotlivcov a skupín. Hlavným zámerom realizácie komunitného plánu sociálnych služieb je spokojnosť občanov s poskytovanými službami obci, zvýšenie kvality života, aktívny záujem ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity obce Jastrabie pri Michalovciach.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb.

V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Pôsobnosť Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) je orgánom štátnej správy, zabezpečujúcim výkon štátnej správy v oblastiach sociálnych vecí a služieb zamestnanosti. Inštitúcia bola zriadená v januári 2004 zákonom č.453/2003 o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti v znení neskorších predpisov. Ústredie riadi, kontroluje, koordinuje a metodicky usmerňuje výkon prostredníctvom 46 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

https://www.upsvr.gov.sk/ustredie-psvr.html?page_id=211

Sociálne veci a rodina

Hmotná núdza

Štátne sociálne dávky

Rodinné dávky v rámci EÚ

Ťažko zdravotne postihnutí

Socialno-právna ochrana detí

Sociálna kuratela

Poradensko psychologické služby

https://www.upsvr.gov.sk/socialne-veci-a-rodina.html?page_id=212

1.1. A) Druhy sociálnych služieb

Sociálne služby podľa zákona o sociálnych službách podľa druhu sú:

1. sociálne služby krízovej intervencie:

- a) terénna sociálna služba krízovej intervencie
- b) poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach
- ba) nízkoprahové denné centrum
- bb) integračné centrum
- bc) komunitné centrum
- bd) nocľaháreň
- be) útulok
- bf) domov na polceste
- bg) zariadenie núdzového bývania
- c) nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

- a) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa
- b) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti
- c) služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života
- d) zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
- e) služba včasnej intervencie

3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

- a) poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek
- aa) zariadenie podporovaného bývania
- ab) zariadenie pre seniorov
- ac) zariadenie opatrovateľskej služby
- ad) rehabilitačné stredisko
- ae) domov sociálnych služieb
- af) špecializované zariadenie
- ag) denný stacionár

- b) domáca opatrovateľská služba
- c) prepravná služba
- d) sprievodcovská a predčítateľská služba
- e) tlmočnická služba
- f) sprostredkovanie tlmočnickej služby
- g) sprostredkovanie osobnej asistencie
- h) požičiavanie pomôcok

4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

- a) monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
- b) krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií

5. podporné služby

- a) odľahčovací služba
 - b) pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností
 - c) poskytovanie sociálnej služby v dennom centre
 - d) podpora samostatného bývania
 - e) poskytovanie sociálnej služby v jedálni
 - f) poskytovanie sociálnej služby v práci
 - g) poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny
- Sociálne služby možno účelne a vhodne spájať.

1.1.B) Financovanie sociálnych služieb

1. Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom sociálnej služby

- a) z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby
- b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy
- c) z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby podľa § 71 ods. 10 zákona
- d) zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva
- e) z prostriedkov prijatých na základe darovacej zmluvy
- f) z prostriedkov združenia obcí, VÚC a združenia osôb
- g) z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti
- h) z príjmu zo sociálneho podniku
- i) z iných zdrojov

2. Sociálne služby poskytované právnickou osobou zriadenou alebo založenou obcou

Alebo VÚC môžu byť financované podľa bodu 1 písm. b) len so súhlasom obce alebo VÚC, ktorý takúto právnickú osobu zriadil alebo založil.

3. Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom sociálnej služby

- a) z finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a z finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom
- b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy
- c) z rozpočtu ministerstva
- d) z vlastných zdrojov
- e) z prostriedkov prijatých na základe darovacej zmluvy
- f) z výsledku hospodárenia z podnikateľskej činnosti
- g) zo zisku zo sociálneho podniku
- h) z iných zdrojov

3.1 Obec je **povinná** poskytnúť finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby, okrem neverejného poskytovateľa sociálnej služby krízovej intervencie, **požiadala obec** a poskytuje

- a) sociálnu službu v aa) nízkoprahovom dennom centre
- ab) zariadení pre seniorov
- ac) zariadení opatrovateľskej služby
- ad) dennom stacionári
- b) opatrovateľskú službu

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 a Partnerská zmluva 2014 - 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb.

Štát v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva.

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

1.2. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Obec

1. vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb (ďalej len KPSS) vo svojom územnom obvode
2. utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
3. je správnym orgánom v konaniach o
 - a) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre
 - aa) seniorov
 - ab) opatrovateľskej služby
 - ac) dennom stacionári
 - ad) terénnej opatrovateľskej služby
 - b) zániku odkázanosti na sociálnu službu podľa bodu a)
 - c) zániku odkázanosti na sociálnu službu podľa bodu a) po zmene stupňa odkázanosti
 - d) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13 zákona
4. vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51
5. poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 - a) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, dennom stacionári
 - b) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu
 - c) opatrovateľskej služby
 - d) prepravnej služby
 - e) odľahčovacej služby
 - f) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31
 - g) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie
6. poskytuje základné sociálne poradenstvo
7. môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie iných druhov sociálnej služby podľa § 12
8. uzatvára zmluvu
 - a) o poskytovaní sociálnej služby
 - b) o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby

9. zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie
pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár
10. môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona
11. môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a), § 78aa ods. 5
12. poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby
13. môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby
14. môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby
15. kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby
16. ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v bode 15 a kontroluje ich plnenie
17. vedie evidenciu
 - a) posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby
 - b) rozhodnutí podľa bodu 3
 - c) prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode
18. vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu
19. poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely štatistických zisťovaní
20. uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu
21. môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa bodu 4

22. vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8. V ustanoveniach §§ 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82

Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1. **Obec** za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona a na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti....

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1. Komunitný plán sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach úzko participuje na PHSR obce na roky 2014 - 2020. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky na skvalitnenie spoločenského života v obci. Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom rozpočte sú ohraničené, je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2019 – 2023.

Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viaczdrojového financovania.

Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu.

Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Jastrabie pri Michalovciach zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti.

2. Finančné podmienky obce na poskytovanie sociálnej služby, t.j. určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce – v súčasnosti obec Jastrabie pri Michalovciach nezabezpečuje poskytovanie sociálnej služby.

3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb – komunitný plán bude priebežne monitorovaný, posudzovaný a bude záväzný pre tvorbu rozpočtu obce. Je to rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky existujúce subjekty, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho charakteru na území obce a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

4. Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu – raz ročne obecné zastupiteľstvo prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a plnenie úloh Komunitného plánu sociálnych služieb a podľa zistených skutočností bude aplikovať požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce.
Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.

5. Zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb:

- a) ak sa zmenia priority
- b) pri získaní finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- c) pri nových návrhoch na poskytovanie sociálnych služieb
- d) po uplynutí plánovaného obdobia

6. Súlad poskytovania sociálnych služieb v územnom obvode obce Jastrabie pri Michalovciach

- a) **opatrovateľská služba** – bude zapísaná v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK a je v súlade s potrebami a záujmom cieľových komunít v obci, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach
- b) **prepravná služba** – bude zapísaná v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK a v súlade s potrebami a záujmom cieľových komunít v obci, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach
- c) **podpora poskytovania sociálnych služieb verejnými a neverejnými poskytovateľmi pre potreby obce** – Denný stacionár – sociálna služba bude zapísaná v Registri poskytovateľov sociálnych služieb KSK a v súlade s potrebami a záujmom cieľových komunít v obci, ako aj s Komunitným plánom sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach

Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo jej časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, hlavne rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činnosti subjektov – rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, poskytovatelia služieb zamestnanosti a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Základná terminológia

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt, poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

a) verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok

b) neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia,...

Objednávateľ sociálnej služby

- je osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb

- je obec a vyšší územný celok - subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zameraná na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie

nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,

- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti

- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,

- riešenie krízovej sociálnej situácie

- prevenciu sociálneho vylúčenia

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:

- ☐ občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
- ☐ ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
- ☐ mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
- ☐ starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohodedné rodiny,
- ☐ občania marginalizovanej rómskej komunity.

2. marginalizované skupiny obyvateľstva, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty v nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohodedné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto

zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Núdz

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatoú dávky a príspevkov nedosiahol účel použitia. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie.

Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky častokrát vyššia ako minimálna mzda, či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu.

Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s ním spoločne posudzujú a ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- základné vybavenie domácnosti
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady

Túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu a ročne dvakrát na dotáciu na školské potreby. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách, ktoré pochádzajú z rodín v hmotnej núdzi a deti, ktoré podľa zákona spadajú do tejto kategórie.

1.3. Analýza sociologických a demografických údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce Jastrabie pri Michalovciach na roky 2014 - 2020.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho

a sociálneho rozvoja obce, s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitov a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR obce Jastrabie pri Michalovciach napomôže k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených v PHSR obce Jastrabie pri Michalovciach generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti .

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov - zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali väčšie kompetencie, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku.

Programovým vyhlásením z augusta 2006 sa Vláda SR zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí, v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme.

Obec

Obec Jastrabie pri Michalovciach leží uprostred Východoslovenskej nížiny na starom agradačnom vale Čiernej vody. Nadmorská výška v strede obce je 104 m n. m., v chotári 100 - 104 m n. m. Západná časť odlesneného chotára je rovina s mocnou vrstvou štvrtohorných uloženín; východné zaplavované územie Čiernej vody patrí do Senianskej ornitologickej rezervácie Iňačovské rybníky. Susedné

katastre obce – Iňačovce, Čečehov, Hažín, Blatné Revištia. a nachádza 10 km juhovýchodne od okresného mesta Michalovce a 25 km západne od hraníc Slovenskej republiky s Ukrajinou. Leží na cestnej trati Michalovce – Iňačovce.

Obec usporadúva spolu so Zväzom zdravotne postihnutým akcie na deň matiek, deň otcov, posedia, oslavy SNP, turnaj Jastrabčanov, výlety na kúpalisko, DHZO sa zúčastňuje na súťažiach a usporadúva súťaže,

Vznik obce

Jastrabie pri Michalovciach leží vo Východoslovenskej nížine na vale Čiernej vody. Jastrabský územný majetok patril do 15. storočia do pôvodného, rozsiahleho chotára Zalužíc. Prvý doklad o ňom je z roku 1448.

1.3.1. Obyvateľstvo

Počet obyvateľov k 31.12. 2018 je 300, zastúpenie rómskej komunity 50 obyvateľov. Deti navštevujúce Materskú školu v Iňačovciach 6 detí. V obci je jedno dieťa hendikepované, v súčasnosti má 17 rokov. Deti v detských domovoch obec nemá. V obci je Zväz zdravotne postihnutých, ktorý má 42 členov.

75 obyvateľov je nad 60 rokov, čo tvorí cca 26,3 % z celkového počtu obyvateľstva, 20 obyvateľov obce je zaevidovaných na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny. Na obecných službách je momentálne 16 ľudí. Vo výkone trestu je 1 dospelý.

Počet obyvateľstva obce z hľadiska dlhodobého vývoja možno charakterizovať ako rozvíjajúci sídelný útvar. Demografická krivka v obci má rastúci charakter, nakoľko je v obci zastúpenie rómskej menšiny.

1.3.2. Školstvo

V obci sa nenachádza základná škola, ani materská škola. Je potrebné dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ, a to cieľavedomé a kontinuálne prepojenie medzi dopytom na trhu práce v danej lokalite.

1.3.3. Služby

Odvetvová štruktúra subjektov pôsobiacich v obci

- Zväz zdravotne postihnutých
- Poľovnícke združenie - Jastrab – Jastrabie pri Michalovciach
- Jastrabie TJ
- DHZ Jastrabie pri Michalovciach
- Agrospol s.r.o. Čečehov
- Ing. Jozef Knežo, Ing. Pavol Borko - súkromne hospodáriaci roľníci

<https://www.vsetkyfirmy.sk/obec/JastrabiepriMichalovciach-michalovce/urady-a-organizacie/>

<https://www.vsetkyfirmy.sk/obec/JastrabiepriMichalovciachv-michalovce/sport/>

Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza ambulancia praktického lekára, občania dochádzajú do okresného mesta Michalovce.

1.3.4. Nezamestnanosť

Chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním.

Počet obyvateľov je v súčasnosti 350 z toho nezamestnaní 20.

Obec sa nachádza v regióne okresu Michalovce, s vysokou mierou nezamestnanosti, podľa štatistiky 110 713 obyvateľov, z toho nezamestnaných 10,1 %, pričom priemer na Slovensku je 5,72 %. V obci je zaevidovaných 20 obyvateľov na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny, 16 sú na obecných službách.

<https://www.upsvr.gov.sk/>

1.3.5 Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný

spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Veková štruktúra, ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoc pri sebaobslužbe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
- d) nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

SENIORI

Identifikácia problémov

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc

- osamelí seniori so zdravotnými problémami
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci
- chýba pobytová sociálna služba

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii, vyžadujúcej podporu komunity. Túto skupinu je možné charakterizovať týmito spoločnými prejavmi:

- ☐ predlžovanie individuálneho aj priemerného veku
- ☐ nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- ☐ vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny
- ☐ stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu sa v náraste v porovnaní pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Zdroj: statistics.sk

Občania nad 62 rokov tvoria cca 24,3 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že ide o najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že podiel ľudí poproduktívneho veku má narastajúcu tendenciu a každým rokom prevyšuje počet a podiel predproduktívnych. Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať cca 15 % obyvateľov a umiestnenie v sociálnom zariadení 0 osôb.

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť spoločenských aktivít. Informácie pre občanov a služby sú poskytované v budove obecného úradu, spoločných priestoroch obce.

Terénna opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ nie. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby v súčasnosti nie je

Výdajňa jedla – je zriadená, stravovanie dôchodcov obec zabezpečuje z okresného mesta Michalovce. Stravu dôchodcovia odoberajú samostatne a strava sa rozváža.

Bezbariérovosť v obci je vyriešená – pošta, obchod nie je.

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

Treba preskúmať možnosť a potrebu poskytovania denného stacionára?

NEZAMESTNANÍ A ZAMESTNANCI S NÍZKYM VZDELANÍM

Identifikácia problémov

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce

V spolupráci s ÚPSVaR Michalovce, obec má menšie obecné služby – 16 ľudí.

Tieto práce sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Zároveň obec podľa zákona 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení má možnosť uzatvárať Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb pre obec s uchádzačmi o zamestnanie, ktorí nespĺňali podmienky na podpísanie dohody s ÚPSVaR. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobá nezamestnanosť občanov sa stáva čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu

ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stávajú neuplatniteľnými na trhu práce.

Cieľom zámeru je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Obec má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu. Nezanedbateľná je aj možnosť vylepšiť si rodinný rozpočet. U dlhodobo nezamestnaných klesá časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Podprogram Aktivačné služby – Malé obecné služby sa týka aktivít v obci, údržbu verejných priestranstiev, obecných budov, zberu separovaného odpadu v obci, prostredníctvom nezamestnaných občanov pracujúcich v obci v rámci aktivačných prác a zamestnaných v spolupráci s úradom práce. Momentálne táto činnosť na základe § 10 a 12 je poskytovaná 16 obyvateľom. Financie v prípade potreby sú zabezpečené z ÚPSVaR Michalovce.

Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce – zákon o službách zamestnanosti č. 5/2004 Z.z..

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby treba vypracovať a vyriešiť nasledovné: Pomoc pri rekvalifikácií.

DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy

- nevhodné trávenie voľného času
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima

Mládež v obci nie je organizovaná. Výborná je vzájomná spolupráca obecného úradu a ostatných organizácií, ktoré sú v obci. Každoročne je organizovaný Turnaj Jastrabčanov, ktorého sa zúčastňujú Jastrabie nad Topľou, Zemplínske Jastrabie, Šarišské Jastrabie a Trenčianske Jastrabie. Do roku 2018 sa konalo 33 ročníkov turnaja, striedavo vždy v inej obci. V súčasnosti TJ Jastrabie pri Michalovciach hrá VIII. ligu mužov ObFZMI.

Deti sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných obcou, napr. pre dôchodcov, Deň matiek, Deň detí, začiatok a ukončenie školského roka, fašiangový karneval, Mikuláš, Silvester, výlety na kúpalisko, rôzne slávnosti....

Obec nemá vypracované zásady poskytovania finančnej podpory pri narodení dieťaťa. Akt uvítania detí je podľa požiadavky rodičov dieťaťa. .

Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí. Ohrozená rodina - rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú. Najčastejšie ide o:

- ☐ neadekvátne rodičovské postoje, hodnoty, vzory a zručností
- ☐ strata bývania, resp. rodina žije len v sociálnej ubytovni a nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie
- ☐ užívanie alkoholu alebo iných návykových látok (najmä ako prostriedok na odbúranie stresu)
- ☐ náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie
- ☐ upadanie prostredia, v ktorom rodina žije
- ☐ chudoba, sociálne vylúčenie

Pri ohrozenej rodine sa nemuselo nevyhnutne vyskytnúť problémové - neželané správanie, ktoré by priamo ohrozilo dieťa či iného člena rodiny. Dlhodobým

neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu.

Obec nemá v súčasnosti deti, ktoré by boli umiestnené v detskom domove. Obec poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. V zmysle zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, ktorý dal obciam a mestám nové kompetencie a povinnosti, je potrebné sa zaoberať predchádzaním patologických javov. Úlohou obce je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená bezbariérovosť
- chýba miestna organizácia zdravotne postihnutých

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb, čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. V spolupráci s ÚPVSaR je možnosť vytvorenia chránenej dielne pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

V obci je registrovaná miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb. Kvôli adresnosti pri riešení problémov zdravotne postihnutých, je preto jednoduchšie riešiť potreby zdravotne postihnutých osôb s miestnou organizáciou v obci.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie
- informácie o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole
- pasivita občanov riešiť veci verejné
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol
- neporiadok a čierne skládky

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví

- závislí občania
- občania tvoriaci čierne skládky

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť. Je to kategória, ktorá si z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálnu situáciu už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách.

Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

Obyvatelia obce, ktorí potrebujú zmeniť stravovanie a výživu a tak zamedziť náchylnosť k závažným chronickým chorobám ako obezita, cukrovka, srdcové a cievne ochorenie, zhubné nádory a ďalšie. Ten, kto je informovaný o rizikách a možnostiach prevencie sa dokáže lepšie a kvalifikovanejšie chrániť pred chorobami. Ten, kto zdravo žije, zdravo sa stravuje, pestuje pohyb a šport, má

optimálnu hmotnosť, nefajčí a je striedmy v konzumácii alkoholu má reálnu šancu, že bude žiť dlhšie a s vyššou kvalitou života.

1.4. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Východiskom k spracovaniu analýzy stavu poskytovaných sociálnych služieb sú dostupné údaje v územnom obvode obce, získané osobným, telefonickým a elektronickým kontaktom s poskytovateľmi sociálnych služieb, od ÚPSVaR.

Sociálna služba môže byť poskytovaná formou ambulantnou, terénnou a pobytovou alebo inou formou podľa stavu sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou.

Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2015 – 2020.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. V obci absentuje miestna organizácia pre telesne postihnutých, preto je potrebné do budúcnosti podporovať aktivity v tomto smere.

V poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením občanov, odkázaných na sociálnu službu v zariadeniach. Je preto nevyhnutné vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorom z dôvodu, že prestarnutím obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v obci, ako aj v regióne. Preto obec podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu.

Nakoľko finančné možnosti obce sú obmedzené, obec podporuje prípadnú snahu verejných subjektov poskytujúcich sociálne služby na zabezpečenie potrebných služieb pre obec.

Obec nemá zriadenú obecnú políciu. Najbližšie pracovisko okresnej štátnej polície je v Michalovciach poskytuje činnosť v rámci celého okresu.

V obci v súčasnosti nie sú kamerové systémy.

Obec poskytuje nasledovné sociálne služby:

1. stretnutia jubilujúcich starších občanov
2. stretnutia zväzu zdravotne postihnutých
3. pomoc v krízových situáciách
4. poskytovanie finančnej podpory odkázaným
5. zabezpečenie stravovania odkázaných

1.5. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Obec Jastrabie pri Michalovciach v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predproduktívneho len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať aj s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie s čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú, že podiel ľudí v poproduktívnom veku v každom roku prevyšuje podiel predproduktívnych. Z toho vyplýva, že jedine nárast počtu obyvateľstva o mladé rodiny môže udržiavať index starnutia/IS/ v želateľných medziach.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii potrebné údaje.

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené.

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:

- a) poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
- b) nepriaznivého zdravotného stavu,
- c) dovŕšenia dôchodkového veku,
- d) terénnej sociálnej služby

- rozšírenie bytovej výstavby a podpora opráv existujúcich obydľí,

- zabezpečenie poskytovania sociálnej služby
- zabezpečenie opatrovateľskej služby
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce
- potreba odstránenia čiernych skládok

1.6. SWOT analýza v sociálnej oblasti

Silné stránky:

- zväz zdravotne postihnutých
- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- pokoj vidieckeho prostredia
- blízkosť turisticky atraktívneho miesta
- dobrá spolupráca obecného úradu so všetkými zložkami pôsobiace v obci
- existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity
- udržiavané staré zvyky a tradície obce
- aktívne spoločenské organizácie
- skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb
- existencia miestnej organizácie seniorov
- existencia komisie pre veci sociálne
- existencia zdravotnej infraštruktúry

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia

- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb
- migrácia mladej generácie
- nárast počtu seniorov
- nezamestnanosť
- chýba pobytová sociálna služba
- zlepšenie bývania
- zlepšenie stavu v oblasti životného prostredia, čierne skládky

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce
- preventívne programy pre občanov so závislosťami,
- prednášky zdravého životného štýlu, civilizačné ochorenia, prevencia.

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb.
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity
- nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby

- neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít
- zvyšovanie segregácie a chudoby
- zhoršenie životného prostredia, vytváranie čiernych skládok

Z vyhodnotenia pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stánky. Počet a hlavne pôsobenia slabých stránok je v prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb
- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti.

2. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

2.1. Rozvoj ambulantných a pobytových sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sa orientujú na tieto základné oblasti:

- a) podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb
- b) rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s denným a týždenným pobytom
- c) zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb
- d) vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Obec Jastrabie pri Michalovciach sa snaží napĺňať tieto priority nasledovne:

- v prípade potreby zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení, spolupracovať s najbližšími zariadeniami akreditovanými KSK

- rozšíriť možnosť poskytovania stravovania starších a odkázaných osôb a to podľa záujmu
- pre občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami preskúmať možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom
- aktivitami podporiť spoločensky neprispôsobivých obyvateľov na začlenenie sa do spoločenského života v obci
- podpora poskytovania sociálnej služby v zariadení pre potreby obce
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce
- bytová výstavba a podpora obnovy bytového fondu v obci po vysporiadaní pozemkov
- odstránenie čiernych skládok

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb.

2.2. Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach úzko participuje na PHSR obce Jastrabie pri Michalovciach. Čiastkovým cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie spoločenského života v obci.

Nakoľko finančné možnosti obce v súčasnom programovom rozpočte sú ohraničené, je potrebné túto požiadavku zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2019 – 2023. Určite nie je v možnostiach obce realizovať tento zámer len z vlastných zdrojov. Zámerom môže byť vypracovaný projekt s využitím viaczdrojového financovania.

Na jednotlivé priority rozvoja sociálnych služieb stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Jastrabie pri Michalovciach zodpovedné osoby a časový horizont realizácie podľa aktuálnosti.

2.3. Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj komunitného plánovania. Tento plán budú predstavitelia samosprávy a poverené osoby obecným zastupiteľstvom priebežne monitorovať, zodpovedne posudzovať a vytvárať aj jeho finančné zabezpečenie, je záväzným pre tvorbu rozpočtu obce a jeho aktivity sú premietnuté do rozpočtu obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce je rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty existujúce, či majúce aktivity na území obce, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvojového charakteru (podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor) a je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Účasť na komunitnom plánovaní:

- písomné návrhy občanov – preberá poverený pracovník za sociálnu oblasť
- ústne návrhy občanov – na obecnom úrade sa vyhotoví úradný záznam o predložení návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom
- účasť obyvateľov obce na verejnom zhromaždení.

Komunitný plán možno meniť:

- ak sa zmenia priority
- získaním finančných prostriedkov na konkrétne potreby
- podaním nových návrhov na poskytovanie sociálnych služieb.

Časový horizont vyhodnocovania komunitného plánu:

Obečné zastupiteľstvo obce Jastrabie pri Michalovciach minimálne 1x ročne prerokuje Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce.

2.4. Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb

Na dosiahnutie tohto cieľa využívať koordinovaný postup všetkých poskytovateľov sociálnych služieb v obci, s efektívnym využitím ich súčasných personálnych a finančných kapacít a so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov, vrátane prehodnotenia priorít obecného rozpočtu smerom k navýšeniu v oblasti sociálnych služieb, aby boli v súlade so záujmom a potrebami cieľových skupín v komunite obce.

Priority:

A) Sociálne služby

V zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

- ☐ ☐ prevencia vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- ☐ ☐ zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- ☐ ☐ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- ☐ ☐ riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- ☐ ☐ prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- ☐ ☐ dopravná služba,
- ☐ ☐ opatrovateľská služba,
- ☐ ☐ domov dôchodcov a domov sociálnych služieb,
- ☐ ☐ stravovanie dôchodcov

B) Služby vzdelávania

- ☐ ☐ predškolská výchova - materské školy,
- ☐ ☐ základné vzdelávanie - základné školy,
- ☐ ☐ záujmová mimoškolská činnosť - centrá voľného času,

- ☐ školská záujmová činnosť - školské kluby detí,
- ☐ záujmová mimoškolská činnosť - umelecké školy a ďalšie zariadenia záujmového Vzdelávania, prednášky a osveta,

C) Zdravotnícke služby

- ☐ základné lekárske služby, prevencia, prednášky, osveta,
- ☐ rehabilitačné služby,
- ☐ dopravná zdravotná služba,

D) Voľno-časové aktivity

- ☐ športové ihriská,
- ☐ oddychové zóny,
- ☐ športové kluby a jednoty,
- ☐ kluby seniorov,

E) Bezpečnosť a aktivity prevencie

- ☐ aktivity obecnej a štátnej polície,
- ☐ preventívne vzdelávacie aktivity, osveta,
- ☐ monitorovacie bezpečnostné systémy, udržiavanie poriadku,
- ☐ prvky fyzickej ochrany obyvateľov a majetku, bezbariérovosť,

F) Bývanie

- ☐ sociálne bývanie,
- ☐ nájomná bytová výstavba,
- ☐ štartovacie byty pre mladé rodiny

Silné stránky - Slabé stránky

- ☐ Dobrá spolupráca obecný úrad - občan
- ☐ Aktívny spoločenský život - stretávanie sa, spolupráca, akcie
- ☐ Modernizácia obecných budov,
- ☐ Údržba Futbalového ihriska,
- ☐ Zabezpečené stravovanie,
- ☐ Podpora a rozvoja záujmových aktivít mládeže,
- ☐ Chýbajúca kanalizácia,
- ☐ Rekonštrukcia verejného osvetlenia, obecného rozhlasu, kamerového systému,
- ☐ Revitalizácia celej obce,
- ☐ Ochota rodičov spolupracovať,
- ☐ Uskutočnená rekonštrukcia kuchyne a požiarnej zbrojnice,

- ☐ ☐ Potrebná Úprava cintorína, oplozenie, osvetlenie, parkovacia plocha, chodníky,
- ☐ ☐ Chýbajúca bezpečnosť a ochrana majetku,
- ☐ ☐ Chýbajúce jazykové kurzy,
- ☐ ☐ Nedostatok sociálnych a nízkoštandardných bytov,
- ☐ ☐ Dobrá pripravenosť detí na vstup do ZŠ,
- ☐ ☐ Dobré medziľudské vzťahy,
- ☐ ☐ Spolupráca s inštitúciami,
- ☐ ☐ Podpora obce formou dotácií na šport, kultúru,
- ☐ ☐ Práca s internými projektmi,
- ☐ ☐ Zdravé podmienky pre bývanie,
- ☐ ☐ Zdravé životné prostredie,
- ☐ ☐ Kultúrne podujatia organizované v obci,
- ☐ ☐ Fungujúce kluby,
- ☐ ☐ Fungujúce aktivity a športovom smere,
- ☐ ☐ Funkčné aktivity DHZ,

Príležitosti - Ohrozenia

- ☐ ☐ Rozšíriť sociálne služby,
- ☐ ☐ Poskytovanie kurzov,
- ☐ ☐ Zapájanie sa do projektov,
- ☐ ☐ Zlepšovanie spolupráce medzi mládežou a seniormi,
- ☐ ☐ Zvýšenie počtu a úspešnosti kultúrnych a športových aktivít detí a mládeže,
- ☐ ☐ Postupná revitalizácia komunikácií v obci,
- ☐ ☐ Zvyšovanie zamestnanosti,
- ☐ ☐ Zvyšovanie úrovne kultúrnych podujatí,
- ☐ ☐ Zveľaďovanie a napredovanie obce,
- ☐ ☐ Inštitút vzdelávania,
- ☐ ☐ Modernizácia športového areálu,
- ☐ ☐ Modernizácia budovy obecného úradu,
- ☐ ☐ Zvýšený záujem občanov pri poskytnutí kurzov, krúžkov, prednášok, školení,
- ☐ ☐ Vandalizmus,
- ☐ ☐ Zvýšenie počtu kultúrnych a športových aktivít,
- ☐ ☐ Závislosť mladých na sociálnych sieťach,

- ☐ ☐ Migrácia,
- ☐ ☐ Nedostatočné sociálne usmernenie detí,

Seniori a ŤZP

Silné stránky Slabé stránky

- ☐ ☐ Chýba Denný stacionár pre dospelých,
- ☐ ☐ Informovanosť o sociálnych službách v obci zo strany poskytovateľov,
- ☐ ☐ Chýbajúca opatrovateľská služba,
- ☐ ☐ Chýbajúca prepravná služba v obci,
- ☐ ☐ Zabezpečenia stravy obcou,
- ☐ ☐ Bezbariérový prístup,
- ☐ ☐ Kultúrne podujatia organizované v obci,
- ☐ ☐ DHZ - Dobrovoľný hasičský zbor,
- ☐ ☐ TJ futbal,
- ☐ ☐ Autobusové zastávky s pravidelnými spojmi,
- ☐ ☐ Rekonštrukcia verejného osvetlenia a verejného rozhlasu,
- ☐ ☐ Chýbajúca kanalizácie,
- ☐ ☐ Chýbajúce Informačné centrum,
- ☐ ☐ Nízke dôchodky,
- ☐ ☐ Nízka zručnosť práce s PC a tým získavanie informácií,
- ☐ ☐ Chýbajúca dobrovoľnícka činnosť,
- ☐ ☐ Nedostatočné vedomosti o civilizačných ochoreniach,
- ☐ ☐ Zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku,
- ☐ ☐ Zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých občanov,
- ☐ ☐ Chýbajúci kamerový systém,

Príležitosti - Ohrozenia

- ☐ ☐ Zvyšovanie informovanosti,
- ☐ ☐ Osveta a zlepšenie spolupráce obecnými službami,
- ☐ ☐ Vytvorenie terénnej sociálnej služby,
- ☐ ☐ Vypracovať databázu opatrovateľov v obci,
- ☐ ☐ Využívanie externých zdrojov z EŠIF,
- ☐ ☐ Skrášľovanie prostredia,
- ☐ ☐ Spoločné skrášľovanie verejných priestranstiev,

- ☐ Pravidelné stretnutia so starostom,
- ☐ Vybudovanie pobytového zariadenia pre seniorov,
- ☐ Prepravná služba,
- ☐ Postupná revitalizácia komunikácií v obci,
- ☐ Zvyšovanie úrovne kultúrnych podujatí,
- ☐ Sociálne poradenstvo,
- ☐ Vytvárať chránené dielne,
- ☐ Rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii,
- ☐ Nedostatok finančných prostriedkov,
- ☐ Nedostatok dobrovoľníckej činnosti,
- ☐ Nedostatočná komunikácia a nezáujem zo strany občanov,
- ☐ Zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,
- ☐ Nízka zrozumiteľnosť legislatívy,
- ☐ Ľudský prístup poslancov, pravidelné stretávanie s občanmi,
- ☐ Zveľaďovanie a napredovanie obce,
- ☐ Dodržiavanie poriadku v obci,
- ☐ Klubovne na spoločné stretávanie,
- ☐ Rozširovanie služieb v obci,
- ☐ Zvyšovanie kapacity ubytovania v obci,
- ☐ Úprava cintorína,
- ☐ Pravidelná údržba verejných zariadení - lavičky, osvetlenie, zastávky...,
- ☐ Budovanie bytov,
- ☐ Zavedenie kamerového systému,

3. Priority rozvoja sociálnych služieb v obci Jastrabie pri Michalovciach:

--

Priorita č. 1	Opatrovateľská služba
----------------------	------------------------------

AKTIVITY	☐ Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich
-----------------	--

zotrvanie v domácom prostredí

☐ *Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziľudských vzťahov.*

**ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE
OPATRENIA**

2019 – 2023

REALIZÁTOR

Zodpovedná osoba

- ☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach
- ☐ Košický samosprávny kraj
- ☐ Registrovaný subjekt

Priorita č. 2

Sociálna služba v zariadení

AKTIVITY

☐ *Zabezpečenie pobytovej sociálnej služby v registrovanom zariadení VÚC*

**ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE
OPATRENIA**

2019 – 2023

REALIZÁTORI/PARTNERI

Zodpovedná osoba

- ☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach

☐ Košický samosprávny kraj
☐ Registrovaní subjekt

Priorita č. 3	Stravovanie starších a odkázaných osôb, vrátane detí
----------------------	---

AKTIVITY	☐ Zabezpečenie možnosti stravovania ☐ Zabezpečenie finančnej podpory stravovania
-----------------	---

ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2019 – 2023
---	-------------

REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba
-----------------------------	-------------------------

☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach ☐ ÚPSVaR Michalovce

Priorita č. 4	Integrácia detí vo výchovno-vzdelávacom procese
----------------------	--

AKTIVITY	☐ <i>Individuálny prístup pri integrácii detí vo vyučovacom procese so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním</i> ☐ Zabezpečenie asistentov učiteľa
-----------------	---

ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2019 – 2023
---	-------------

REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba
-----------------------------	-------------------------

☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach ☐ Registrovaný subjekt ☐ ÚPSVaR Michalovce
--

Priorita č. 5	Spoločensky neprispôsobivé osoby
----------------------	---

AKTIVITY	☐ Osobitný príjemca dávky ☐ <i>Začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do spoločenského života</i>
-----------------	--

ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2019 – 2023
---	-------------

REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba
-----------------------------	-------------------------

☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach ☐ ÚPSVaR Michalovce

Priorita č. 6	Nezamestnaní
----------------------	---------------------

AKTIVITY	☐ Pracovné návyky ☐ <i>Spolupráca s ÚPSVaR pri hľadaní zamestnania</i>
-----------------	---

	☐ Pomoc pri rekvalifikácií
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2019 – 2023
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba
☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach ☐ ÚPSVaR Michalovce	
Priorita č. 7	Bytová výstavba a podpora obnovy bytového fondu
AKTIVITY	☐ Vysporiadanie pozemkov ☐ Spracovanie výkresovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie) ☐ Vydanie stavebného povolenia ☐ Získanie zdrojov financovania ☐ Verejné obstarávanie podľa zákona o ver. obstarávaní ☐ Realizácia ☐ Kolaudácia ☐ Kvalitné sociálne prostredie
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2019 – 2023
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA

☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach ☐ Štátny fond ☐ Obyvatelia obce	☐ Dotácie ☐ vlastné zdroje
---	---

Zodpovedná osoba

Priorita č. 8	Odstránenie čiernych skládok
----------------------	-------------------------------------

AKTIVITY	☐ Spracovanie dokumentácie ☐ Vydanie oznámenia o drobnej stavbe ☐ Získanie zdrojov financovania ☐ Realizácia ☐ Kvalitné životné prostredie
-----------------	---

ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2019 – 2023
---	-------------

REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA
-----------------------------	----------------------------

☐ Obec Jastrabie pri Michalovciach ☐ Štátny Environmentálny fond ☐ Obyvatelia obce	☐ Dotácie ☐ vlastné zdroje
---	---

Zodpovedná osoba

4. Záver

Štát v § 83, odsek 2 zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá obci vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká

a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVR SR vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva.

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

Sociálne služby sú činnosťou, poskytovanou ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, umožňujúcou im zapojenie sa do bežného života spoločnosti.

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 a Partnerská zmluva 2014 - 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb

Samospráva zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov dôstojný a plnohodnotný život. Všetci obyvatelia obce si zaslúžia pozornosť, podporu a záujem zo strany obce i štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších obyvateľov a skvalitnenie úrovne života v obci Jastrabie pri Michalovciach.

Tento predložený Komunitný plán sociálnych služieb obce Jastrabie pri Michalovciach 2019 – 2023 sa má každoročne aktualizovať. A to na základe potrieb obce a jej obyvateľov.

Vyhodnocovania komunitného plánu je povinné raz ročne obecným zastupiteľstvom, ktoré prerokuje

„Správu o sociálnej situácii v obci a plnenie úloh Komunitného plánu sociálnych služieb“

a podľa zistených skutočností bude aplikovať požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce na ďalšie obdobie.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce Jastrabie pri Michalovciach.